

Ved en Revision af Handelstraktaterne anses det ikke for nødvendigt ligesom i 1918 at opsiges alle Handelstraktaterne. Kun de Traktater, som indeholder Binding af Toldsatser, behøver at revideres. De nye Traktater bør ikke baseres paa den ubegrænsede Mestbegunstigelsesklausul, men denne Klausuls Anvendelse bør begrænses til de Varer, som er af særlig Interesse (altsaa med andre Ord listemæssig Mestbegunstigelse).

Den franske Handelspolitik's seneste Udvikling har dog kun delvis fulgt det Økonomiske Raads Forslag. Man har vel søgt at frigøre sig for sine Toldbindinger og at basere sine nye Handelstraktater paa listemæssig Mestbegunstigelse (jfr. Eks. Handelstraktaten af Decbr. 1932 med Tyskland), men Kontingenteringspolitikken er blevet et vigtigt Led i de franske handelspolitiske Forhandlinger med andre Lande, idet Frankrig i Modsætning til sin hidtidige autonome Kontingenteringspolitik er gaaet over til at give aftalemæssig tilskrede Kontingenter til andre Lande mod Kompensationer fra disse Landes Side.

Med andre Ord, Udviklingslinien i den nyeste franske Handelspolitik er den: Fra Tarifraktater til Toldautonomi, fra autonome Kontingenter til traktatmæssige Kontingenter, fra ubegrænset til listemæssig Mestbegunstigelse.

J. C. Jørgensen.

MÆND OG MENINGER I DANSK SOCIALPOLITIK 1866—1901. Under Redaktion af Poul Engelstoft og Hans Jensen. (Studier fra Institutet for Historie og Samfundsøkonomi II. G. B. N. F. Kbh. 1933. 174 S. Pris 4 Kr.).

Det er maaske lidt dristigt af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi, naar det ved Siden af sine »Skrifter« med vægtige Bidrag fra hel- eller i al Fald halvbefarne Historikere og Socialøkonomer udsender »Studier«, skrevne af Forfattere, der endnu er Lærlinge, d. v. s. Studenter eller unge Kandidater. Det kan ikke være andet, end at Læseren og derfor ogsaa Anmelderen enten maa anvende en mere lemfældig Maalestok paa Studierne end paa Skrifterne eller maa finde de første relativt undervægtige.

Skal Studierne kunne hævde sig, maa det være, fordi de fremdrager en Del Stof, som ellers er vanskeligt tilgængeligt, og som dog har Interesse for dem, der sysler med Historie og Økonomi. Af saadant Stof fandtes adskilligt i det første Bind »Sociale Studier i dansk Historie efter 1857«. Ogsaa i dette andet Bind om Mænd og Meninger i dansk Socialpolitik findes saadant Stof. Men det forekommer unægtelig Anmelderen, at Udbyttet af de Efterforskninger, som ligger bag ved de 7 Afhandlinger, er forholdsvis magert. Noget af Grunden dertil maa vist søges i, at der i saa udstrakt Grad bygges paa Rigsdagstidende. Nu skal det paa ingen Maade nægtes, at der i Rigsdagstidende findes meget socialt Stof. Men den, der selv har prøvet at uddrage det, ved, at Arbejdet med at finde det virkelig positive Stof i de alenlange Spalter er omtrent som at lede efter en Synaal i en Høstak. I denne Bog drejer det sig ganske vist ikke om positive Kendsgerninger, men om forskellige Mænds sociale Meninger. Men skulde disse have virkelig Interesse, maatte der findes ejendommelige Udtryk for de paagældende Mænds Anskuelser og disse i et Kraftuddrag fremstilles for Læserne. Men der er i denne Bog ikke mange Udtryk, der hager sig fast hos Læseren.

Det vilde imidlertid være uretfærdigt at skyde Skylden for Bogens forholdsvis Magerhed alene over paa de unge Forfattere, der synes at have gjort sig megen Flid, og som, hvor de bevæger sig mere frit, f. Eks. i Karak-

Ved en Revision af Handelstraktaterne anses det ikke for nødvendigt ligesom i 1918 at opsiges alle Handelstraktaterne. Kun de Traktater, som indeholder Binding af Toldsatser, behøver at revideres. De nye Traktater bør ikke baseres paa den ubegrænsede Mestbegunstigelsesklausul, men denne Klausuls Anvendelse bør begrænses til de Varer, som er af særlig Interesse (altsaa med andre Ord listemæssig Mestbegunstigelse).

Den franske Handelspolitik's seneste Udvikling har dog kun delvis fulgt det Økonomiske Raads Forslag. Man har vel søgt at frigøre sig for sine Toldbindinger og at basere sine nye Handelstraktater paa listemæssig Mestbegunstigelse (jfr. Eks. Handelstraktaten af Decbr. 1932 med Tyskland), men Kontingenteringspolitikken er blevet et vigtigt Led i de franske handelspolitiske Forhandlinger med andre Lande, idet Frankrig i Modsætning til sin hidtidige autonome Kontingenteringspolitik er gaaet over til at give aftalemæssig tilskrede Kontingenter til andre Lande mod Kompensationer fra disse Landes Side.

Med andre Ord, Udviklingslinien i den nyeste franske Handelspolitik er den: Fra Tarifraktater til Toldautonomi, fra autonome Kontingenter til traktatmæssige Kontingenter, fra ubegrænset til listemæssig Mestbegunstigelse.

J. C. Jørgensen.

MÆND OG MENINGER I DANSK SOCIALPOLITIK 1866—1901. Under Redaktion af Poul Engelstoft og Hans Jensen. (Studier fra Institutet for Historie og Samfundsøkonomi II. G. B. N. F. Kbh. 1933. 174 S. Pris 4 Kr.).

Det er maaske lidt dristigt af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi, naar det ved Siden af sine »Skrifter« med vægtige Bidrag fra hel- eller i al Fald halvbefarne Historikere og Socialøkonomer udsender »Studier«, skrevne af Forfattere, der endnu er Lærlinge, d. v. s. Studenter eller unge Kandidater. Det kan ikke være andet, end at Læseren og derfor ogsaa Anmelderen enten maa anvende en mere lemfældig Maalestok paa Studierne end paa Skrifterne eller maa finde de første relativt undervægtige.

Skal Studierne kunne hævde sig, maa det være, fordi de fremdrager en Del Stof, som ellers er vanskeligt tilgængeligt, og som dog har Interesse for dem, der sysler med Historie og Økonomi. Af saadant Stof fandtes adskilligt i det første Bind »Sociale Studier i dansk Historie efter 1857«. Ogsaa i dette andet Bind om Mænd og Meninger i dansk Socialpolitik findes saadant Stof. Men det forekommer unægtelig Anmelderen, at Udbyttet af de Efterforskninger, som ligger bag ved de 7 Afhandlinger, er forholdsvis magert. Noget af Grunden dertil maa vist søges i, at der i saa udstrakt Grad bygges paa Rigsdagstidende. Nu skal det paa ingen Maade nægtes, at der i Rigsdagstidende findes meget socialt Stof. Men den, der selv har prøvet at uddrage det, ved, at Arbejdet med at finde det virkelig positive Stof i de alenlange Spalter er omtrent som at lede efter en Synaal i en Høstak. I denne Bog drejer det sig ganske vist ikke om positive Kendsgerninger, men om forskellige Mænds sociale Meninger. Men skulde disse have virkelig Interesse, maatte der findes ejendommelige Udtryk for de paagældende Mænds Anskuelser og disse i et Kraftuddrag fremstilles for Læserne. Men der er i denne Bog ikke mange Udtryk, der hager sig fast hos Læseren.

Det vilde imidlertid være uretfærdigt at skyde Skylden for Bogens forholdsvis Magerhed alene over paa de unge Forfattere, der synes at have gjort sig megen Flid, og som, hvor de bevæger sig mere frit, f. Eks. i Karak-

teristikken af de omtalte Mænd, i flere Tilfælde baade litterært og sagligt set frembringer noget læseværdigt. Ulykken synes at være, at de trods al Flid kun har fundet saa lidt af, hvad de søgte. Af de 7 Afhandlinger angaar de 5 Venstres Mænd: Høgsbro, Thomas Nielsen, Frede Bojsen, Holstein-Ledreborg og J. C. Christensen. Men af disse kan egentlig kun Thomas Nielsen karakteriseres som Socialpolitiker. Afhandlingen om ham af Gudmund Boesen er, ogsaa rent litterært set, noget af det bedste i Bogen og sætter denne noget oversete Mand et smukt og fortjent Minde. De andre Venstremænd udtaler sig lejlighedsvis om sociale Spørgsmaal og Lovforslag, men uden dybere Interesse derfor. Hvad en af Forfatterne Troels Fink slutter sin Afhandling om Holstein-Ledreborg med: »man kunde fristes til at give dette lille Arbejde en Overskrift: Holstein-Ledreborg og det sociale Spørgsmaal — en negativ Bestemmelse«, kunde, om end ikke i saa stærk Grad, anvendes paa de andre Venstremænd undtagen Thomas Nielsen. I de to resterende Afhandlinger omtales Højres Stilling til den sociale Lovgivning 1870—91 og Socialdemokraternes Stilling til det sociale Spørgsmaal paa Rigsdagen 1884—90.

Bogen indeholder som nævnt adskilligt læseværdigt, men vilde have vundet ved en radikal Forkortelse.

Even Marstrand.

Leo Harmaja: EFFECTS OF THE WAR ON ECONOMIC AND SOCIAL LIFE IN FINLAND. New Haven 1933 X + 125 pp.

Dette Bind er et Led i den lange Række af Skrifter om Verdenskrigens Virkninger, som er udgivet af Carnegie Endowment for International Peace. Det slutter sig til de tidligere udgivne Redegørelser for Forholdene i de øvrige nordiske Lande. Det ledsages af et Forord af Seriens Udgiver, Professor Shotwell.

Desværre er Skriftet kun en Forkortelse af den paa finsk affattede Beretning, som er udgivet af den finske nationaløkonomiske Forening, ligeledes med den velkendte Nationaløkonom og Statistiker Leo Harmaja som Forfatter. Den, der gerne vil orienteres i Finlands begivenhedsrige Historie i den sidste Menneskealder, vil ofte savne et og andet, som er bleven strøget ved Forkortelsen. Men selv som det er, frembyder dette Skrift meget lærerigt Stof til Forstaaelse af, hvad der er foregaaet i dette udsatte Land under de store Omskiftelser, som det har haft, fra det russiske Herredømme til Frigørelsen, under Borgerkrigen og under de ofte vanskelige Aar, som fulgte derefter, indtil Landet kunde staa fuldt rustet til at tage alle økonomiske og sociale Opgaver op.

Det er lærerigt at se, hvorledes den haardføre og nøjsomme Befolkning har kæmpet for at overvinde alle Vanskeligheder. Klimaet er strængt og Landet ejer ikke store naturlige Rigdomme, fraregnet de udstrakte Skove, som har kunnet taale en stærk Hugst, og derfor har kunnet yde en betydelig økonomisk Støtte under Arbejdet for at faa ordnede og betryggende Forhold.

Hvilke Vanskeligheder, der har været, kan aflæses i det finske Pengevæsens Historie. Landet fik et selvstændigt Pengevæsen i 1860 og gik i 1877 over til Guldmøntfoden, idet Guldværdien af en Mark sættes lig en Franc. Krigen fremkaldte store Forstyrrelser. Guldet blev forladt i 1915, og den finske Mark kom nu ind i voldsomme Bevægelser, indtil den i 1925 stabili-